

поліції відкритих зустрічей з представниками органів місцевого самоврядування), підготовці спільних з громадськістю проєктів (між патрульною поліцією та адміністраціями шкіл щодо запобігання порушенням правил дорожнього руху тощо).

До можливих напрямків проєктної діяльності курсантів(слухачів) ЗВО системи МВС України, до яких можемо віднести:

1) проєкти, націлені на перетворення в системі Національної поліції (проєкти, які обов'язково мають узгоджуватися з керівництвом Національної поліції та МВС України, бути доцільними з точки зору політики держави);

2) проєкти, націлені на реалізацію певних напрямків підготовки у ЗВО системи МВС України (проєкти, які курсанти (слухачі) мають створювати у ході навчання у ЗВО в межах вивчення окремих навчальних дисциплін);

3) проєкти, спрямовані на вирішення завдань, що стоять перед Національною поліцією(проєкти у правоохоронній сфері та у суміжних і пов'язаних із нею сферах);

4) проєкти, спрямовані на вирішення актуальних проблем суспільства чи держави (проєкти, які спрямовані на цілий комплекс проблем різних сфер діяльності).

Таким чином, створення власних суспільних проєктів є ефективним механізмом участі курсантів (слухачів) ЗВО системи МВС України у суспільному житті, є ефективною освітньою технологією.

Отримано 28.02.2019

УДК 159.9

Ігор Володимирович КЛИМЕНКО,

заступник голови – начальник Департаменту кадрового забезпечення

Національної поліції України (м. Київ),

кандидат психологічних наук;

<https://orcid.org/0000-0002-3552-2277>

ФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Зазначено, що головними механізмами формування антикорупційної культури є просвіта й освіта, а найважливішим соціальним інститутом боротьби з корупцією є система освіти. Антикорупційну культуру розглянуто як сукупність компетенцій, необхідних для правообумовленої поведінки: уміння розпізнавати корупцію як соціальне явище; уміння критично і об'єктивно оцінювати матеріали, пов'язані з корупційними проявами; здатності чітко

уявляти собі, що таке боротьба з корупцією, і використовувати всі можливості для зниження корупційності в різних сферах життя і діяльності; стійкої мотивації до антикорупційної поведінки, що відповідає морально-правовим нормам суспільства.

Однією з найбільш гострих проблем нашого суспільства є корупція, протидіяти якій неможливо без участі громадянського суспільства. Оскільки саме молоді належить брати участь в політичній, соціально-економічній, громадській та інших сферах діяльності, то неприйняття молодими людьми корупції як явища має поєднуватися з цінностями правової держави, в чому полягає і одне із завдань сучасної освіти. З урахуванням того, що освітні проблеми безпосередньо пов'язані з проблемами громадянського розвитку, протистояння корупції є справою всього суспільства і всіх його інституцій, включно з освітою. Сьогодні рівень освіти і правова культура громадян не лише визначають престиж країни, але й стають питаннями національної безпеки.

Основною проблемою у формуванні антикорупційної культури виступає відсутність усвідомлення права як важливої соціально-правової цінності, тоді як правова культура – це вид духовної культури, до змісту якої входять усі цінності, створені в галузі права. Тим самим правова культура пов'язана з такими аксіологічними аспектами, як: рівень розвитку законності; важливість ролі юридичної науки; успішність юридичної практики; продуктивність правового спілкування органів влади і населення; гарантованість прав та свобод індивіда; позитивність форм вираження правосвідомості індивіда; високий рівень правової свідомості людей тощо. Різновидом суспільної та індивідуальної свідомості є правосвідомість, яка включає знання права, розуміння значення права та, головне, повагу до закону, що часто є відсутньою не лише у простих громадян, але й у законодавців, політичних лідерів, чиновників, правоохоронців як осіб, які повинні демонструвати високий рівень антикорупційної культури. Таке зневаження права призводить до низького рівня правової культури, нерозвиненості юридичних традицій, проявів правового нігілізму, заперечення цінності права, що послабляє антикорупційну культуру. Тому одним із важливих механізмів протидії корупції є формування антикорупційної культури. Тільки за сформованої моделі антикорупційної поведінки у майбутніх правоохоронців можна розраховувати на результативність антикорупційної політики в цілому.

Антикорупційна культура припускає і наявність компетенцій, необхідних для правообумовленої поведінки: уміння розпізнавати корупцію як соціальне явище; уміння критично і об'єктивно оцінювати матеріали, пов'язані з корупційними проявами; здатності чітко уявляти собі, що таке боротьба з корупцією, і використовувати всі можливості для зниження корупційності в тих або інших сферах життя і діяльності;

стійкої мотивації до антикорупційної поведінки, що повинна відповідати морально-правовим нормам суспільства [1]. Антикорупційна культура особистості забезпечує вміння: тлумачити ті чи інші положення закону і визначати сферу їх дії; застосовувати у своїй життєдіяльності правові знання проти корупції; знаходити вихід із заплутаних правових ситуацій, а значить, використовувати закон для захисту своїх прав та інтересів [2].

Антикорупційна культура індивіда відбиває його громадянську активність і сприяє реалізації його прав, безпеки і правового захисту, а умовою формування антикорупційної культури є повага індивіда до прав інших; визнання необхідності права; свідоме дотримання правових норм. Таким чином, формування антикорупційної культури курсантів і студентів закладів вищої освіти має стати цілеспрямованим процесом навчання і виховання на користь як суспільства, так і особи, що передбачає вирішення певних завдань:

- ознайомлення з особливостями корупції та її проявами в різних сферах життєдіяльності, а також її причинами та наслідками;
- розвиток основ правової освіченості й навичок адекватного аналізу та особистісної оцінки цього соціального явища;
- формування знань, що забезпечують в корупціогенних ситуаціях поведінку, відповідну правовим і морально-етичним нормам;
- стимулювання мотивації до антикорупційної поведінки [1].

Для вирішення поставлених завдань необхідно виділити й певні напрями формування антикорупційної культури курсантів і студентів закладів вищої освіти системи МВС:

- запровадження у свідомість студентів, що корупція має багатозначний характер, вона пов'язана не лише з протизаконним діянням у сфері економічних і політичних відносин, але й являє собою специфічний елемент культури та свідомості суспільства;
- формування виразного і несуперечливого ставлення до корупції, активного ставлення до цього явища («борюся з будь-якими проявами»);
- подолання правового нігілізму [3, с. 36–37].

Головними механізмами формування антикорупційної культури є просвіта й освіта. Відповідно найважливішим соціальним інститутом боротьби з корупцією є система освіти. Сучасне українське студентство, повною мірою віддзеркалюючи стан і проблеми всього нашого суспільства, демонструє відсутність чіткої системи цінностей, моральних норм і настановлень професійної поведінки, невисокий рівень громадянської активності. Професійне виховання є найважливішою частиною сучасної освіти, оскільки формує у майбутнього фахівця потребу врахування не лише особистісних, але й громадських, державних інтересів.

Антикорупційна освіта нерозривно пов'язана з вихованням особистості, поєднуючи в собі виховання правової свідомості та

громадянської етики, опанування знань про механізми антикорупційної поведінки: від опору побутовій корупції на рівні базової освіти до професійної підготовки майбутнього правоохоронця, здатного протидіяти корупції в соціально-професійній діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Клименко І. В. Психологічні засади професійної підготовки поліцейських : монографія. Харків : Фоліо, 2018. 424 с.
2. Пустовалова И. Н. Формирование правосознания – основное условие деинституализации коррупционных отношений. *Гуманитарные и социальные науки*. 2011. № 1. URL: <http://www.advokat-natarius.ru/s27> (дата звернення: 25.02.2019).
3. Хамдеев А. Р. Педагогическое обеспечение формирования антикоррупционной культуры студентов вуза : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Казань, 2015. 251 с.

Отримано 28.02.2019

УДК 37.03:355.232

Наталія Віталіївна МАКОГОНЧУК,

*викладач кафедри педагогіки та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної прикордонної
служби імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький),
кандидат педагогічних наук;*

<https://orcid.org/0000-0001-7378-8917>

ОСНОВНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ- ПРИКОРДОННИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ

Охарактеризовано основні методи формування громадянської компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників, які дозволяють залучати курсантів до осмисленого переживання індивідуальної й колективної діяльності, усвідомлення та прийняття громадянських цінностей, накопичення досвіду громадянської діяльності.

В умовах сьогодення, коли Україна йде шляхом побудови демократичної держави й становлення громадянського суспільства, найважливішим завданням вищої військової школи на сучасному етапі є формування громадянської компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників, що дасть можливість утвердити громадянські й гуманітарні цінності як найважливіші пріоритети розвитку особистості захисників кордону.

Сформованість якостей громадянина, таких як громадянська гідність, обов'язок, відповідальність, мужність, а також громадянської